Hrvatski institut internih revizora
IIA Croatia

Jedinstvena svojstva interne revizije u javnom sektoru

Jasna Turković

Hrvatski institut internih revizora, predsjednica

Sadržaj

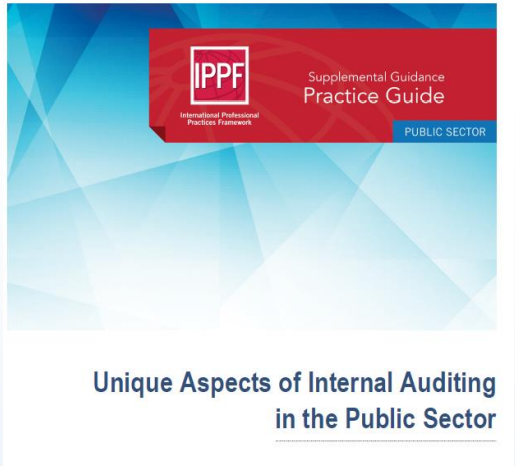

- Kontekst u kome djeluje interna revizija
- Ključni rizici
- Javni sektor i uloga odbora
- Uloga interne revizije u upravljanju javnim sektorom
- Jedinstvenost interne revizije u javnom sektoru
- Zaključak

Kontekst u kome djeluje IR

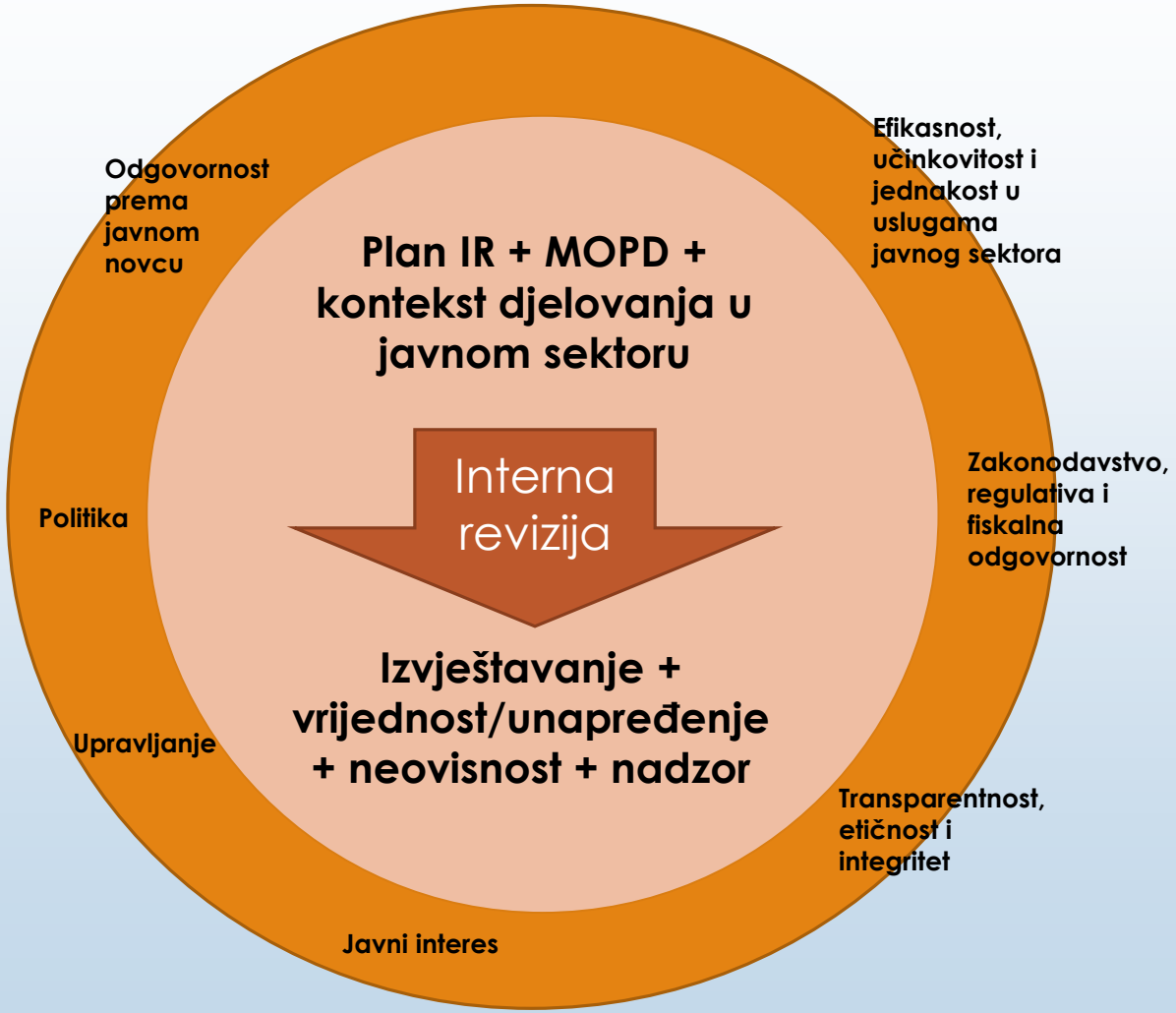

Javni vs. privatni sektor

- Javno dobro vs. profit.
- Javni službenici su agenti javnosti; građani su primarni dionici.
- Upravljanje uključuje direktno izvještavanje vlade te uobičajeno uključuje jedan ili više nivoa izabranih ili imenovanih dužnosnika.
- Većina izvora financiranja utvrđena je vladinom politikom.
- Vlada kontrolira, direktno ili indirektno politike, operativu, administraciju i/ili isporuku usluga.
- Javni službenici podliježu posebnim zakonima i pravilima vezanim uz javni sektor.
- Ukoliko postoji revizijski odbor ili drugo slično tijelo vlada može kontrolirati većinu imenovanja u njemu.

Ključni rizici

- Rizici za javnost
  - Utjecaj rizika veći nego u privatnom sektoru
  - Podaci i informacije su osjetljiviji
  - Povreda osobnih podataka
- Rizici za organizacije javnog sektora
  - Neusklađenost s regulatornim i zakonodavnim zahtjevima
  - Neefikasno korištenje resursa, loša usluga, prijevare
  - Reputacijski rizik

Ključni rizici

- Rizici za internu reviziju
  - Upravljačka struktura i političko okruženje
  - Očekivanja javnosti vezana uz odgovornost, jednakost i transparentnost
  - Ograničenost resursa
  - Politički utjecaji na rad, rezultate i izvještavanje interne revizije

Organizacije u javnom sektoru

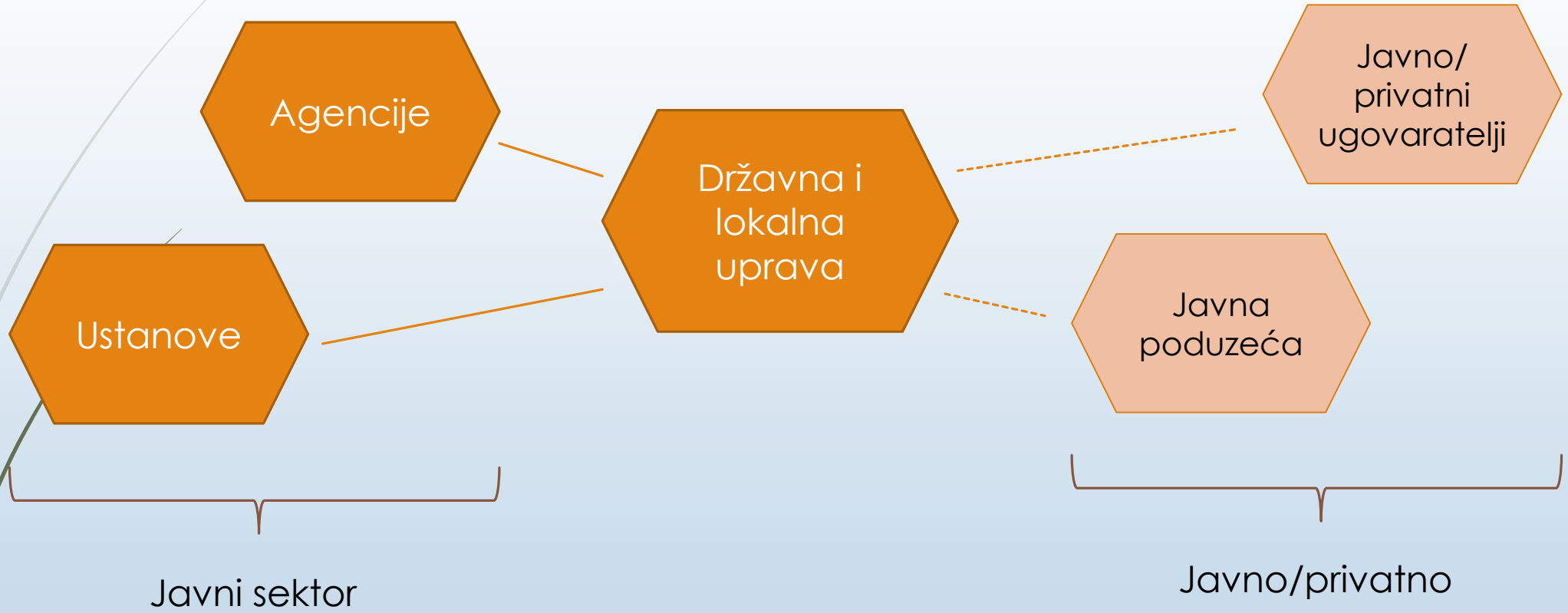

Uloga „odbora” u dobrom upravljanju

- MOPD definira upravljanje kao „kombinacija procesa i struktura koje je uspostavio odbor u cilju informiranja, usmjeravanja, upravljanja te nadziranja aktivnosti organizacije usmjerene ostvarenju njenih ciljeva”.
- Pod pojmom „Odbor” podrazumijeva se najviše upravljačko tijelo koje ima odgovornost upravljanja i/ili nadgledanja aktivnosti organizacije i držati viši menadžment odgovornim. Iako se sastav upravljačkih tijela razlikuje između pravnih sustava i sektora poslovanja, odbor uobičajeno uključuje članove koji nisu dio menadžmenta. Ako odbor ne postoji pojam „odbor” su Standardima odnosi se na grupu ili osobu zaduženu za upravljanje organizacijom. Nadalje, „odborom” se u Standardima može smatrati odbor ili neko drugo tijelo kojem je upravljačko tijelo delegiralo određene zadatke (npr. revizijski odbor).

„Odbor" u javnom sektoru

- Revizijski odbor kao pododbor zakonodavne ili izvršne vlasti.
- Revizijski odbor sastavljen od predstavnika javnosti izabranih kao dio zakonodavne ili izvršne vlasti.
- Članovi revizijskog odbora mogu biti ministri ili voditelji agencija za nadzor, članovi upravljačkih struktura ili bilo koja kombinacija.
- Nadzorna odgovornost „odbora" najučinkovitije se provodi ukoliko je odbor neovisan od uloga, funkcija i aktivnosti koje nadzire.
- ECIIA smjernice – Revizijski odbori u javnom sektoru EU.

Uloga interne revizije u upravljanju javnim sektorom

- Definiranje strategije
  - Ocjena da li su planovi, budžeti, politike dizajnirani i operacionalizirani na način da omogućavaju dosizanje cilja vladine politike, javnog programa ili usluge
- Nadzor javnog sektora
  - Neovisno i objektivno uvjerenje da su organizacijski i upravljački procesi, upravljanje rizicima i kontrole efikasni
- Etičnost u javnom sektoru
  - Ocjena dizajna, implementacije i efikasnosti etičkih ciljeva, programa i aktivnosti
  - 4 etička principa – integritet, odgovornost, transparentnost, jednakost

Interna revizija i etički principi u javnom sektoru - integritet

- Da bi razumjela i ocijenila nivo integriteta u javnom sektoru interna revizija treba razmotriti ocjenjivanje:
  - Poruke s vrha (tone at the top)
  - Odnosa prema zviždačima
  - Kontrolnog okruženja uključujući pravila, politike i procedure
  - Ostalih mjere internih provjera
- Interni revizori moraju govoriti istinu i raditi prave stvari čak i kada im to nije ugodno i kada je teško te kada izbjegavanje odgovarajuće aktivnosti izgleda jednostavnije.

Interna revizija i etički principi u javnom sektoru - odgovornost

- Da li dijelovi javnog sektora rade ono što bi trebali raditi;
- Da li su politike implementirane na način na koji bi trebale biti implementirane;
- Da li se novac troši namjenski;
- Da li su implementirane kontrole koje efikasno smanjuju rizike.

- Utvrđivanje stvarnih uzroka odstupanja i definiranje korektivnih mjera
- Utvrđivanje da li postoji plan i rokovi otklanjanja nedostataka
- Praćenje da li korektivne aktivnosti efikasno odgovaraju na rizike

Interna revizija i etički principi u javnom sektoru - transparentnost

- Neovisna interna revizija poveznica je između transparentnosti i kredibiliteta javnog sektora.
- Zakonodavna vlast i javnost oslanjaju se na uvjerenje koje pruža interna revizija - da su aktivnosti javnog sektora etične i legalne te da financijsko i operativno izvještavanje točno odražava rezultate aktivnosti.
- Interna revizija treba biti svjesna političkih posljedica moguće javne objave rezultata njenih aktivnosti, ali zbog toga ne smije podleći pritisku minimiziranja ili ispuštanja nalaza.
- Interna revizija nema obvezu izvještavanja izvan revidiranog subjekta osim ukoliko je to obveza predviđena zakonom, regulativom ili nekom politikom.
- Očekivanja i komunikacijski protokoli trebaju biti jasno definirani.

Interna revizija i etički principi u javnom sektoru - jednakost

- Interni revizori moraju poznavati definiciju jednakosti te okvir njenog mjerenja u pravnom okruženju u kojem djeluju.
- Interni revizori moraju biti svjesni političkih implikacija i javne odgovornosti povezane s jednakošću. U tom smislu trebaju se pripremiti na suočavanje s izabranim i postavljenim dužnosnicima na čije političke karijere mogu utjecati rezultati interne revizije, posebice ukoliko oni postaju javni.
- Područja od interesa interne revizije kada se ocjenjuje jednakost mogu biti:
  - Troškovi usluga
  - Isporuka usluga
  - Provođenje zakona i regulatorna snaga
  - Razmjena informacija

Jedinstvenost interne revizije u javnom sektoru

- Okvir djelovanja
- Povelja interne revizije
- Neovisnost
- Neograničenost pristupa
- Na rizicima utemeljen plan revizija
- Ograničenost i upravljanje resursima
- Koordinacija s drugim pružateljima uvjerenja

Planiranje angažmana, objava rezultata i praćenje preporuka

- Standardi i smjernice, zakoni i regulativa, politike i procedure specifične za javni sektor (zakonska podloga za osnivanje, zakonski okvir).
- Ukoliko su standardi i zakonska regulativa u konfliktu interni revizori moraju poštivati hijerarhiju te dati prioritet najrestriktivnijim kriterijima.
- Nekoliko je izazova u javnom sektoru povezanih s objavom rezultata:
  - Izborne promjene i imenovanja dužnosnika
  - Kompleksnost i sporost administracije
  - Limitiranost budžeta
  - Politička volja za promjenama
- Praćenje preporuka karakteristika je dobrog upravljanja s jakim i neovisnim funkcionalnim nadzorom.

Zaključak

- Proaktivna interna revizija orijentirana budućnosti može pružiti odgovor na pitanje: „Na koji način i kojim politikama ćemo uspješno odgovoriti na buduće potrebe i rizike?".
- Izabrani ili imenovani dužnosnici mogu umanjiti prioritet onim rizicima koji imaju dugoročan utjecaj ili su vjerojatni u razdoblju nakon njihovog mandata, ali interni revizori moraju posvetiti značajnu pažnju utjecaju tih rizika prije nego li se materijaliziraju.
- Ukoliko se interni revizori u javnom sektoru fokusiraju na trendove i budućnost oni podržavaju efikasno donošenje strateških odluka i igraju ključnu ulogu u pomoći upravljačkoj strukturi da razumije i unaprijedi upravljanje rizicima.
- Efikasno primjenjujući MOPD-a i prilagođavajući svoj rad kontekstu javnog sektora interna revizija unapređuje rezultate svog djelovanja kako za javni sektor tako i za javnost u cjelini.

Zahvaljujem na pažnji !

Kontakt: jturkovic9@gmail.com

12. Konferencija HIIR-a – „Jesmo li spremni za digitalno doba?”, 23.-25.04., Poreč